

Magyar tudományosság a világban Hírösszefoglaló – 2024. január

Díjak, kitüntetések

KÓS KÁROLY-DÍJAL TŰNTETTÉK KI DÁVID LÁSZLÓT – Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) megalakulásának huszadik évfordulóját ünnepelték december 9-én a kolozsvári Vallásszabadság Házában. Az esemény keretében átadták az EMNT által alapított Kós Károly-díjakat is, melynek kitüntetettjei **Dávid László** volt rektor, a Sapientia EMTE szenátusának elnöke, valamint **Németh Zsolt** Bocskai-díjas politikus, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke voltak <https://sapientia.ro/hu/>

Hírek, események

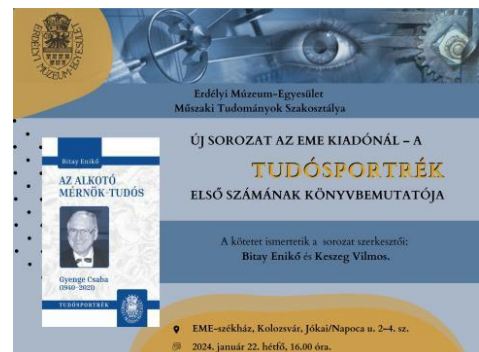
KÖNYVBEMUTATÓ AZ EME 2023-BAN MEGJELENT KIADVÁNYAIBÓL BUDAPESTEN – Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az MTA Határon Túli Magyarok Titkársága és az MTA Könyvtár és Információs Központ közös szervezésében mutatták be az Erdélyi Múzeum-Egyesület 2023-as kiadványai közül **Gaal György**, **Bitay Enikő** valamint **Varga. P. Ildikó** köteteit <https://mta.hu/>

ARTES LIBERALES: AZ ANEKDOTIZMUS MODERNISÉGE. KÍSÉRLET EGY MAKACS ELŐÍTÉLET FELÜLVIZSGÁLATÁRA – A Kolozsvári Akadémiai Bizottság Artes Liberales című előadásorozatában 2024-ben az első vendég **Gintli Tibor** irodalomtörténész, az ELTE Bölcsészettudományi Kara, Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének igazgatója, a Modern Magyar Irodalomtörténeti Tanszék vezetője, az MTA doktora volt. Az előadás a magyar irodalomtörténet-írásnak azt a régi előítéletét igyekezett megcáfolni, amely az anekdota műfaját és az anekdotikus elbeszélésmódot végérvényesen elavult poétikai formaként

értékeli. Bemutatja, hogy az anekdotikus narráció a modernség korszakában is képes volt a megújulásra és jelentős művek születését inspirálta ... <https://kab.ro/>

ÚJ SZOROZAT AZ EME KIADÓNÁL – A TUDÓSPORTRÉK ELSŐ SZÁMÁNAK KÖNYVBEMUTATÓJA – Az Erdélyi Múzeum-Egyesület új könyvsorozatát indított *Tudóspotrék* címmel, melynek fő célja a tudományos élet meghatározó egyéniségei életművének, munkásságának bemutatása, a tudós életpályák megismertetése, a romániai magyar tudományos élet összefüggéseinek és a szaktudományos örökségnek feltárása. A sorozat első száma 2023-ban jelent meg *Az alkotó mérnök-tudós. Gyenge Csaba (1940–2021)* címmel, szerzője

Bitay Enikő. A könyv bemutatójára az EME székházában került sor. A kötetet a Tudósportrék sorozat szerkesztői: **Bitay Enikő** és **Keszeg Vilmos** ismertették <https://www.eme.ro/muszaki>

ÚJ SZAKIRÁNY A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANSZÉKEN – A év elején – az eddigiekhez hasonlóan – újra bemutatkozott a Maribori Egyetem Bölcsészettudományi Kara, s benne a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék a lendvai középiskolásoknak. A 2024/2025-ös tanévben a tanszéken az első szinten új szakirány indul Magyar, mint idegen nyelv (Hungarológia/Hungaristika) címmel <https://nepujsag.net/>

ÚJABB KIADVÁNY A GLOTTA NYELVI INTÉZETBEN – Egy újabb kiadvánnyal bővült a Glotta Nyelvi Intézet „termése”. Az anyanyelv megőrzésének lehetőségei a magyar nyelvterület peremén című kötet tizenkét tanulmányt foglal magába – A hamarosan tízéves fennállását ünneplő, eszéki székhelyű Glotta Nyelvi Intézet a Termini Magyar Kutatóhálózat horvátországi kutatóállomása. A nyelvi intézet önálló programjai mellett közös projekteken is dolgozik más, határon túli nyelvi kutatóintézetekkel. Céljuk mellett, hogy kutadják a horvátországi magyarok nyelvhasználatát, az anyanyelv megőrzésének fontosságára, a kétnyelvűségből származó előnyökre is felhívni a figyelmet. Ennek érdekében fő tevékenységük, a kutatás mellett a tudomány népszerűsítésére is igyekeznek minél nagyobb hangsúlyt fektetni, és különféle programokat szervezni a nagyközönség számára is. Munkásságuk eredményeképpen több kötet is napvilágot látott, a legújabb éppen a múlt héten került ki a nyomdából. A **Lehocki-Samardžić Anna** és **Szoták Szilvia** által szerkesztett kötet szerzői a Termini kutatóhálózat kutatóállomásainak munkatársai, akadémikusok, egyetemi tanárok és kutatók <https://kepesujsag.com/>

MARKÓ BÁLINT LETT A BBTE MAGYAR TAGOZATÁNAK VEZETŐJE – **Soós Anna**, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettese *leköszönt a Magyar Tagozat éléről*, közölte az intézmény kommunikáció- és PR-irodája. A közleményben azt írták, hogy az általános egyetemi választások keretében, az intézeti és kari választások lezárultával a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Tagozatának oktatói és hallgatói közössége szerdán 9 órától 17 óráig adhatta le voksát a magyar tagozatos rektorhelyettes-jelöltekre. Két oktató jelöltette magát erre a funkcióra, valamint a Magyar Tagozat vezetői tisztségére: **Markó Bálint**, a Biológia és Geológia Kar oktatója, aki eddig is rektorhelyettes volt, és **Szász Levente**, a Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar oktatója és dékánhelyettese. A 402 szavazásra jogosult személyből (oktatók, kutatók és diákképviselők) 312-en éltek szavazati jogukkal. A

választás eredményeként **Markó Bálint** 181 szavazatot kapott, így az elkövetkező öt évre ő tölti be a BBTE Magyar Tagozatának vezetői tisztségét <https://transtex.ro/>

FIATALOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN: TANULMÁNYKÖTET SZÜLETETT AZ ELMÚLT KÉT ÉVTIZED VÁLTOZÁSÁIRÓL ÉS KIHÍVÁSÁIRÓL – Kolozsváron mutatták be a *Változó ifjúság a Kárpát-medence országaiban – Szociológiai tanulmányok a magyar fiatalok két évtizedéről* című tanulmánykötetet, amelyből választ kaphatunk többek között olyan kérdésekre, mint hogyan változott a Kárpát-medence magyar ifjúsága az elmúlt két évtizedben, milyen hatással voltak rájuk a munkaerőpiaci változások, demográfiai trendek, az egyéni és társadalmi viszonyok, és milyen az egészséges életmóddal kapcsolatos magatartásuk. Megtudhatjuk, hogyan viszonyulnak az önkénteskedéshez, milyen médiafogyasztási és szabadidős szokásaik vannak, és hogyan változott a vallásossághoz való hozzáállásuk. Ugyanakkor kiderül, hogy változtak-e a családalapítási és gyermekvállalási szokásaik, sikerült-e csökkenteni a származási esélyegyenlőtlenséget, és mennyit változott az életszínvonal és iskolázottság <https://maszol.ro/>

Várható események, felhívások

AZ AMERIKAI MAGYAR TANÁREGYESÜLET KONFERENCIA FELHÍVÁSA – Az Amerikai Magyar Tanáregyesület évente megrendezi tudományos konferenciáját, amelynek témája a magyar kultúra, történelem, irodalom, nyelvészet, szociológia, antropológia, politológia, pedagógia, néprajz, szépművészet, zene és más kapcsolódó tudományágak. A 48. éves konferenciánk helyszíne a Rutgers University, New Brunswick, New Jersey-ben, időpontja 2024. május 2-4. A konferencia témája: *Újragondolt mezsgyék: Magyarország és a magyarok a nagyvilágban*. Az előadások nyelve angol, de a szervezők örömmel fogadnak magyar nyelvű előadásokat is ... <https://ahea.net/>

FELHÍVÁS SZABÓ T. ATTILA-ÖSZTÖNDÍJRA – A TERMINI EGYESÜLET PÁLYÁZATOT HIRDET „A MAGYAR NYELV ÉS A TUDOMÁNYOK – SZABÓ T. ATTILA-DÍJRA” – A SzTA-Díjat 2016-ban alapították olyan 45 év alatti szakemberek munkájának elismerésére, akik eddigi pályájukon külön figyeltek a magyar tudományos szaknyelvük igényes használatára, fejlesztésére és ápolására. A díjat a Magyar Nyelvtudományi Társaság (MNYT) iktatta díjai közé, és a Magyar Nyelvészeti Kutatóállomások Hálózatának (TERMINI) elismeréseként ítéli évente oda (oklevél + Laudációk + emléktáblácska (plakett) + egy boríték az ösztöndíj összegével). A SzTAD jelölés, illetőleg pályázás alapján ítélt oda. Jelölni a sztud.termini@gmail.com címen lehet ... A következő díjra 2024. február végéig lehet jelölni /pályázni a sztud.termini@gmail.com E-címen. Az ösztöndíj odaítéléséről a SzTAD Kuratóriuma március 15-ig dönt. A Kuratórium az értékelés során elsődlegesen azt veszi figyelembe, hogy jelölt/pályázó milyen mértékben teljesíti a fenti feltételek valamelyikét <http://termini.nyud.hu/>

Az egyik korábbi műhelymunkán résztvevő fiatalok (A TéKa felvétele)

SZOCIOLÓGIAI MŰHELYMUNKA MARTOSON, MAJD BUDAPESTEN – Az **Impulzus Társulás** és a **TéKa** (Szlovákiai Magyar Fiatalok Tudományos és Kulturális Társulása) másodízben is ifjúságszociológiai műhelymunkát hirdetett. Általánosságban a kisebbségi magyarság társadalmi folyamataival fognak foglalkozni – a szervezők emellett azt ígérik, a résztvevők bővíteni tudják majd a társadalomtudományi ismereteiket is ... Az első hétvégére február 16-18-a között kerül sor Martoson. **Bajcsi Ildikó** történész, a két társulás elnöke lapunknak elmondta, itt a TéKa csapata, másrészt **Morvai Tünde**, a MTA Határon Túli Magyar Titkárságának vezetője tartja a foglalkozásokat. A műhely fő részét pedig a HUN-REN TK Kisebbségkutató Intézetének vezetőjének **Papp Z. Attilának** az előadásai, illetve feladatkielölései jelentik majd. A

második képzést majd márciusban, az MTA Domus Collegium Hungaricum épületében tartják <https://uj szo.com/>

Portré

BAJCSI ILDIKÓ: A KÉTLAKI TÖRTÉNÉSZ – A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR ZSIDÓK NYOMÁBAN – INTERJÚ – Bajcsi Ildikó Komáromban született, a Selye János Egyetemen szerzett tanári diplomát. A kutatói pályája során két könyvet és számtalan tanulmányt írt. Ma a budapesti Erőszakkutató Intézet munkatársa. Az interjúban kutatásairól, a nők történettudományban betöltött szerepéről és a nyári izraeli kutatóútról beszél <https://patria24.rtv.s.k/>

„A TANÍTÁST SOHA NEM ÉREZTEM MUNKÁNAK” – Hózsá Éva egyetemi tanár, a magyar irodalom szerelmese s annak lelkes tanítója, sok diáknak volt meghatározó tanára, többen miatta választották a tanári szakmát, kezdtek el írni vagy a magyar nyelvvel és irodalommal foglalkozni. A tanárnő az újvidéki Magyar Tanszék és a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar tanára volt, most utazással és olvasmányokkal teli nyugdíjas évei előtt áll <https://hetnap.rs/>

Kérjük szíves közreműködésüket abban, hogy a tájékoztató azon részei, amelyek a kutatóhely számára relevánsak, megküldésre kerüljenek annak vezetőségére, illetve minden érdeklődő és érdekelt munkatárs részére.

Együttműködésüket köszönjük!